EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2018 01 22
COM(2018) 39 final

KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI

dėl Sąjungos muitinės kodekso įgyvendinimo ir naudojimosi įgaliojimais priimti deleguotuosius aktus pagal jo 284 straipsnį

1. ĮVADAS

2013 m. spalio 9 d. Europos Sąjunga (toliau – ES) priėmė Sąjungos muitinės kodeksą (toliau – SMK) – Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 952/2013, kuriuo nustatomas Sąjungos muitinės kodeksas[1]. SMK įsigaliojo 2013 m. spalio 30 d., tačiau dauguma esminių jo nuostatų taikomos nuo 2016 m. gegužės 1 d.

Sąjungos muitinės kodekse nustatoma teisinė ES muitų teritorijoje taikomų muitų taisyklių ir procedūrų sistema, pritaikyta prie šiuolaikinės prekybos realijų, pvz., pasaulinės gamybos ir pristatymo sistemų integracijos, elektroninės prekybos ir šiuolaikinių komunikacijos priemonių. Jo tikslas – lengvinti tranzitu per Sąjungą vežamų, į ją įvežamų ir iš jos išvežamų prekių srautus, siekiant didinti Europos įmonių konkurencingumą, kartu geriau apsaugoti finansinius ir ekonominius Sąjungos bei valstybių narių interesus ir užtikrinti ES vartotojų saugą bei saugumą. Kad būtų galima įgyvendinti šiuos tikslus, SMK pirmiausia siekiama užtikrinti, kad muitinės galutinai pereitų prie integruotos ir visiškai elektroninės aplinkos, kurioje nenaudojama popieriuje surašytų dokumentų. Sąjungos muitinės kodekse nustatomos bendros taisyklės ir duomenų reikalavimai muitinės išankstinėms įvežimo ir išvežimo deklaracijoms, pranešimams, prašymams ir sprendimams. Tam reikia atnaujinti arba sukurti septyniolika elektroninių sistemų.

Dabar, įsigaliojus SMK teisinėms nuostatoms, septyniolika elektroninių sistemų diegiamos laipsniškai, todėl Sąjungos muitinės kodekse taip pat nustatytas pereinamasis laikotarpis iki 2020 m. pabaigos, kuriuo esamos popieriuje surašytų dokumentų naudojimu grindžiamos arba elektroninės sistemos gali būti toliau taikomos tose muitinės veiklos srityse, kurioms dar nėra sukurtos naujos elektroninės sistemos. Pereinamasis laikotarpis taikomas ir leidimams (pvz., naudotis įgaliotojo ekonominės veiklos vykdytojo statusu arba taikyti muitinės specialiąsias procedūras), išduotiems pagal ankstesnį pagrindinį muitų teisės aktą – Bendrijos muitinės kodeksą; juos galima toliau naudoti vėliausiai iki 2019 m. balandžio mėn.

Nors SMK taikymo pereinamasis etapas tebevyksta, Europos Komisija parengė šią ataskaitą, siekdama įvertinti teisės aktų nuostatų įgyvendinimo ir elektroninių sistemų kūrimo padėtį. Šia ataskaita atsižvelgiama į prašymus, nurodytus 2017 m. sausio 19 d. Europos Parlamento rezoliucijoje[2] ir 2016 m. rugsėjo 29 d. Tarybos išvadose dėl tolesnės veiklos, susijusios su Sąjungos muitinės kodeksu[3].

Be to, Komisija, kaip reikalauta, pateikia Europos Parlamentui ir Tarybai ataskaitą dėl to, kaip naudojasi jai SMK 284 straipsniu suteiktais įgaliojimais priimti deleguotuosius aktus.

Šią ataskaitą Komisija parengė atsižvelgdama į diskusijas su ES valstybėmis narėmis ir įmonėmis SMK įgyvendinimo klausimais, taip pat remdamasi savo atlikta analize.

[1] OL L 269, 2013 10 10, p. 1. Klaidų ištaisymu (OL L 287, 2013 10 29, p. 90) ištaisyta spalio 10 d. tekste, kuriame nurodyta įgyvendinimo data buvo 2016 m. birželio 1 d., padaryta tipografinė klaida. Tekste, dėl kurio balsavo Europos Parlamentas ir Taryba, nurodyta įgyvendinimo data buvo 2016 m. gegužės 1 d.

[2] 2017 m. sausio 19 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl su ES muitinės kodekso įgyvendinimu susijusių problemų sprendimo ir Komisijos atsakymas, 2016/3024 (RSP).

[3] Tarybos išvados dėl tolesnės veiklos, susijusios su Sąjungos muitinės kodeksu (OL C 357, 2016 9 29, p. 2).

2. PAGRINDINIAI FAKTAI

a. Teisinė struktūra

Sąjungos muitinės kodeksas pakeitė 1992 m. Bendrijos muitinės kodeksą (toliau – BMK), kuris buvo pirmasis bandymas konsoliduoti ES muitų teisės aktus. Nors tuo metu tai buvo didelis laimėjimas ir palengvinimas įmonėms, procedūros ir praktika pagal BMK buvo grindžiamos naudojimusi popieriuje surašytais dokumentais, o tai nebuvo tinkama šiuolaikiškesnėje elektroninėje verslo aplinkoje. Be to, išaugus muitinės atsakomybei, kuri nebeapsiriboja vien tik muitų surinkimu (pvz., spręsti saugumo ir saugos klausimus, kovoti su neteisėtu grynųjų pinigų judėjimu ir suklastotomis prekėmis), prireikė tokių teisės aktų nuostatų, kuriomis būtų galima veiksmingiau organizuoti muitinį tikrinimą.

Todėl Komisija atliko išsamų poveikio vertinimą, siekdama nustatyti, kaip būtų galima tinkamai atsižvelgti į būsimus muitinės uždavinius[4], ir, remdamasi jo rezultatais, 2005 m. pabaigoje pateikė pasiūlymą dėl ES Modernizuoto muitinės kodekso (toliau – MMK) ir Sprendimą dėl elektroninės muitinės. Vis dėlto dėl įvairių priežasčių, pirmiausia dėl to, kad Lisabonos sutartimi[5] nustatyta nauja teisinė struktūra, pagal kurią taikomos naujos pagrindinius teisės aktus papildančių įgyvendinimo nuostatų priėmimo taisyklės ir procedūros, Komisija prieš numatytą MMK taikymo datą turėjo parengti naują jo redakciją.

Todėl 2012 m. vasario 20 d. Komisija kaip naują MMK redakciją pasiūlė SMK, įtraukdama į jį straipsnius, kuriais Komisijai suteikiami įgaliojimai priimti išsamias papildomas ir įgyvendinimo taisykles. Šiais straipsniais ES muitinės teisės aktai buvo suderinti su Lisabonos sutarties reikalavimais.

SMK įsigaliojo 2013 m. spalio 30 d. Vis dėlto šią datą įsigaliojo tik Komisijos įgaliojimai, o kitos kodekso nuostatos pradėtos taikyti nuo 2016 m. gegužės 1 d. Komisija per šį laikotarpį pasinaudojo įgaliojimais priimti šiuos teisės aktus, kurie kartu su kodeksu sudaro SMK teisės aktų rinkinį:

i. SMK deleguotąjį aktą[6], kuriuo papildomi tam tikri neesminiai kodekso elementai;
ii. SMK įgyvendinimo aktą[7], kuriuo nustatomos vienodos procedūrinės SMK įgyvendinimo taisyklės;
iii. SMK pereinamojo laikotarpio deleguotąjį aktą[8], kuriuo nustatomos alternatyvios muitinių keitimosi informacija ir jos saugojimo priemonės, taikytinos, kol bus įdiegtos SMK elektroninės sistemos;
iv. SMK darbo programą[9], kuri parengta kaip Komisijos įgyvendinimo sprendimas ir kurioje nustatytas IT sistemų planavimas.

---

[4] SEC(2005) 1543.

[5] OL C 306, 2007 12 17, p. 1–271.

[6] 2015 m. liepos 28 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) 2015/2446, kuriuo Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 952/2013 papildomas išsamiomis taisyklėmis, kuriomis patikslinamos kai kurios Sąjungos muitinės kodekso nuostatos (OL L 343, 2015 12 29, p. 1).

[7] 2015 m. lapkričio 24 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2015/2447, kuriuo nustatomos išsamios tam tikrų Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 952/2013, kuriuo nustatomas Sąjungos muitinės kodeksas, nuostatų įgyvendinimo taisyklės (OL L 343, 2015 12 29, p. 558).

[8] 2015 m. gruodžio 17 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) 2016/341, kuriuo Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 952/2013 papildomas tam tikrų Sąjungos muitinės kodekso nuostatų taikymo pereinamuoju laikotarpiu, kol bus įdiegtos tam tikros elektroninės sistemos, taisyklėmis ir iš dalies keičiamas Deleguotasis reglamentas (ES) 2015/2446 (OL L 69, 2016 3 15, p. 1).

[9] 2016 m. balandžio 11 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2016/578, kuriuo nustatoma darbo programa, susijusi su Sąjungos muitinės kodekse numatytų elektroninių sistemų kūrimu ir diegimu (OL L 99,

Be to, palaikydama nuolatinį dialogą su verslininkais, Europos Parlamentu ir valstybėmis narėmis, per kurį nustatytos kelios techninės problemos, Komisija kartu su Europos Parlamentu ir Taryba sparčiai ėmėsi veiksmų spręsti šias problemas, dar prieš pradedant taikyti naująsias taisykles, priimdami šiuos teisės aktų rinkinio pakeitimus:

v. du SMK deleguotojo akto pakeitimus:

- deleguotasis aktas iš dalies pakeistas pereinamojo laikotarpio deleguotuoju aktu, siekiant užtikrinti sklandų perėjimą nuo BMK prie SMK 2016 m. gegužės 1 d.[10] Paaiškėjo, kad kai kurių deleguotojo akto nuostatų negalima taikyti, kol nėra visiškai įdiegtos IT sistemos, todėl reikėjo nustatyti pereinamojo laikotarpio priemones ne tik SMK, bet ir deleguotajame akte, kad, kol bus įdiegtos IT sistemos, toliau būtų galima taikyti popieriuje surašytų dokumentų naudojimu grindžiamas arba alternatyvias sistemas;
- pataisytos dvi SMK deleguotojo akto nuostatos[11], nes šiame akte buvo netyčia praleista BMK lengvatų nuostata. Pataisius užtikrinta, kad būtų toliau taikoma laikinojo įvežimo arba reeksporto deklaracijos prielaida turizmui, tam tikroms nurodytoms prekėms, pvz., padėklams, konteineriams, ir muitų teritoriją kertantiems laivams bei lėktuvams. Dėl ES sieną kertančių lėktuvų pažymėtina, kad pareiga pateikti žodines arba rašytines deklaracijas pirmiausia būtų smarkiai pakenkusi pasienio susisiekimui ir turizmui;

vi. techninį SMK pereinamojo laikotarpio deleguotojo akto 12 priedo, kuriame nustatytos prašymų ir leidimų formos, pataisymą[12].

Galiausiai 2016 m. balandžio mėn. Komisija, pasinaudodama jai SMK 50 straipsniu suteiktu įgaliojimu, priėmė Komisijos įgyvendinimo sprendimą[13], kuriuo nustatomos išsamios taisyklės dėl bendrų rizikos kriterijų ir standartų nustatymo atliekant saugumo ir saugos rizikos analizę, kad būtų galima darniai taikyti tam tikrą muitinį tikrinimą pagal Sąjungos muitinės kodeksą.

b. Tikslai ir teisinis turinys

Sąjungos muitinės kodeksu, atsižvelgiant į šiuolaikinius poreikius, siekiama užtikrinti didesnį teisinį tikrumą ir vienodumą įmonėms ir muitinių administracijoms, supaprastinti taisykles ir procedūras, sudaryti palankesnes sąlygas veiksmingoms muitinės operacijoms ir visiškai automatizuoti visas muitinės procedūras ir procesus. Kartu SMK parengtas siekiant geriau apsaugoti Sąjungos ir valstybių narių finansinius ir ekonominius interesus. Be to, juo siekiama atsižvelgti į kitų sričių politikos ir teisės aktų raidą, galinčią turėti įtakos muitų teisės aktams, pvz., susijusiems su importo sauga ir saugumu. Keli svarbiausi pirmiau nurodytus tikslus atitinkantys SMK teisės aktų pakeitimai yra šie:

2016 4 15, p. 6); jis pakeitė ankstesnę darbo programą, nustatytą 2014 m. balandžio 29 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimu (ES) 2014/255 (OL L 134, 2014 5 7, p. 46–53).

[10] Pereinamojo laikotarpio deleguotuoju aktu iš dalies pakeisti SMK deleguotojo akto 2, 3, 104, 106, 112, 113, 128, 138, 141, 144, 146, 181 ir 184 straipsniai ir įterpti 122a, 124, 124a, 126, 126a ir 129a–129d straipsniai.

[11] 2016 m. balandžio 5 d. Komisijos deleguotuoju reglamentu (ES) 2016/651 (OL L 111, 2016 4 27, p. 1) pataisyti SMK deleguotojo akto 136 ir 141 straipsniai.

[12] 2016 m. balandžio 8 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) 2016/698, kuriuo ištaisomas pereinamojo laikotarpio deleguotasis aktas.

[13] 2016 m. balandžio 27 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimas C 2016/2422 dėl bendrų rizikos kriterijų nustatymo atliekant saugumo ir saugos rizikos analizę.

- *Neribojama atstovo muitinėje teisė* teikti paslaugas kitoje nei jo įsisteigimo valstybėje narėje, siekiant užtikrinti vienodas sąlygas prekybai muitų sąjungoje.
- *Suderintos taisyklės dėl* valstybių narių *priimamų sprendimų*, įskaitant dėl muitinės išduodamų leidimų. Jomis siekiama sudaryti palankias sąlygas prekybai, didinant nuspėjamumą, lengvinant prašymų teikimo procedūras ir nustatant patobulintas griežtesnes taisykles dėl verslininko teisės būti išklausytam prieš priimant nepalankų sprendimą.
- *Nauji muitinio įforminimo procesų supaprastinimai.* Įgaliotojo ekonominės veiklos vykdytojo (toliau – AEO) kriterijai gali būti taikomi siekiant nustatyti, ar kai kuriais supaprastinimais gali naudotis ne AEO, bet kiti supaprastinimai taikomi tik AEO:
    - prie supaprastinimų, kai taikomi kai kurie arba visi AEO kriterijai, priskiriami šie: i) atstovas muitinėje, norintis teikti paslaugas kitoje nei jo įsisteigimo valstybėje narėje; ii) su mokėtinais muitais susijusių bendrųjų garantijų sumažinimas; iii) kitos nei kompetentinga muitinės įstaiga prekių pateikimo vietos patvirtinimas; iv) leidimas pateikti muitinės deklaracijas įtraukimo į deklaranto tvarkomus apskaitos registrus būdu; v) leidimas taikyti supaprastinimus, susijusius su tranzitu; vi) leidimas turėti laikinojo saugojimo sandėlį; vii) leidimas taikyti specialiąsias (muitinio sandėliavimo, galutinio vartojimo, laikinojo įvežimo, laikinojo įvežimo perdirbti ir laikinojo išvežimo perdirbti) procedūras;

    - lengvatos, kuriomis gali naudotis tik AEO (kaip kompensacija už tai, kad dabar AEO statusą įgyti norintys verslininkai turi įvykdyti papildomus kriterijus), yra šios: i) visiškas garantijos, pateiktinos norint pasinaudoti muitų mokėjimo atidėjimu, panaikinimas arba jos sumažinimas; ii) centralizuotas muitinis įforminimas, pagal kurį veiklos vykdytojai gali teikti muitinės deklaracijas ir mokėti mokesčius centralizuotai iš įsisteigimo vietos, o ne kitose valstybėse narėse, kuriose prekės pateikiamos muitinei; iii) atleidimas nuo pareigos pateikti prekes, naudojantis supaprastinimu, kai prekės deklaruojamos įtraukiant į deklaranto tvarkomus apskaitos registrus; iv) savikontrolė, pagal kurią patikimi ekonominės veiklos vykdytojai gali apskaičiuoti mokėtinų muitų sumą ir atlikti tam tikrus tikrinimus muitinės vardu, ir v) leidimas pergabenti prekes į kitą valstybę narę, kol jos dar laikinai saugomos (t. y. prieš jas priskiriant prie muitinės procedūros).

- *Standartizuotos taisyklės, taikomos muitinės sprendimams dėl privalomosios tarifinės ir kilmės informacijos:* i) sprendimo dėl privalomosios tarifinės informacijos (PTI) galiojimo trukmė sumažinta nuo šešerių iki trejų metų, kad derėtų su privalomajai kilmės informacijai taikomu apribojimu, ir ii) dabar PTI sprendimu adresatas susaistomas, tai reiškia, kad jis privalo informuoti muitines apie tai, jog turi PTI sprendimą dėl deklaruotų prekių, kad būtų išvengta palankios PTI „vaikymosi“.
- *Nustatytos privalomos garantijos* visoms muitinės procedūroms, siekiant apsaugoti ES nuosavus išteklius ir finansinius interesus, kartu nustatyta galimybė sumažinti šias garantijas labai patikimiems ekonominės veiklos vykdytojams ir atleisti nuo jų įgaliotuosius ekonominės veiklos vykdytojus.
- *Naujos saugos ir saugumo taisyklės, pagal kurias reikalaujama įvežimo metu teikti duomenis kelis kartus,* t. y. kad juos teiktų ne tik vežėjas, bet ir ekspeditorius ar net gavėjas, tokiu būdu tvarka suderinta su tarptautiniais standartais (pvz., Pasaulio

muitinių organizacijos (PMO) pasaulinės prekybos saugumo ir supaprastinimo standartų sistema).

- *Sušvelnintos taisyklės dėl laikinojo saugojimo*, įskaitant saugojimo laikotarpio pratęsimą iki 90 dienų (palyginti su ankstesniu 20 arba 45 dienų laikotarpiu, atsižvelgiant į tai, ar prekės buvo vežamos jūra), ir suteikiant galimybę gabenti laikinai saugomas prekes iš vieno sandėlio į kitą, netaikant tranzito procedūrų.
- *Sujungtos muitinės laikinojo įvežimo perdirbti, muitinės prižiūrimo perdirbimo ir sunaikinimo procedūros.* Be to, dabar leidimo taikyti muitinės procedūrą turėtojas turi daugiau laiko apsispręsti, ką daryti: reeksportuoti galutines prekes, atiduoti jas sunaikinti arba išleisti jas į laisvą apyvartą.

c. Elektroninės sistemos

SMK nustatyta, kad 2020 m. ekonominės veiklos vykdytojų ir muitinių, taip pat muitinių tarpusavio keitimasis informacija turi būti grindžiamas vien elektroninėmis duomenų apdorojimo priemonėmis. Tai laikoma svarbiu žingsniu lengvinant teisėtą prekybą, mažinant administracinę naštą ir užtikrinant suderintų reikalavimų taikymą visoje ES. Siekiant šio tikslo, pagal SMK darbo programoje nustatytą tvarkaraštį tobulinamos arba kuriamos septyniolika elektroninių sistemų. Šias sistemas galima suskirstyti į dvi kategorijas: i) keturiolika visos Europos sistemų, kurias turi sukurti arba patobulinti Komisija, bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis, įskaitant centrines sistemas ir sistemas, į kurias įtrauktas valstybių narių įdiegtinas nacionalinis komponentas, ir ii) trys nacionalinės sistemos, kurias turi sukurti arba patobulinti valstybės narės.

Keturiolika visos Europos sistemų (įskaitant sistemas, į kurias įtraukti nacionaliniai komponentai) yra šios:

1. registruotųjų eksportuotojų sistema REX (nauja): jos paskirtis yra suteikti prieigą prie naujausios informacijos apie registruotuosius eksportuotojus, įsisteigusius BLS šalyse (šalyse, kurios naudojasi ES bendrąja lengvatų sistema, kurią taikant suteikiama galimybė lengvatinėmis sąlygomis patekti į ES rinką) ir Europos Sąjungos veiklos vykdytojams, eksportuojantiems prekes į BLS šalis ir tam tikras kitas šalis;
2. privalomosios tarifinės informacijos (PTI) sistema (patobulinimas): ja siekiama su SMK suderinti duomenų bazę, kurioje saugoma visa valstybių narių muitinių paskelbta privalomoji tarifinė informacija;
3. muitinės sprendimų sistema CDS (nauja): ja siekiama Sąjungoje suderinti su muitų teisės aktų taikymu susijusius muitinės sprendimų procesus, lengvinant konsultacijas sprendimo priėmimo laikotarpiu ir leidimų proceso valdymą;
4. vienodas vartotojų valdymas ir skaitmeninis parašas *UUM&DS* arba *ES verslininkų portalas* (nauja): šia sistema siekiama verslininkams užtikrinti tiesioginę visoje ES suderintą prieigą prie įvairių elektroninių SMK nustatytų muitinės sistemų;
5. įgaliotųjų ekonominės veiklos vykdytojų (AEO) sistema (patobulinimas): ja, atsižvelgiant į SMK pakeitimus, siekiama tobulinti darbo procesus, susijusius su prašymais suteikti AEO statusą ir leidimais tuo statusu naudotis;
6. ekonominės veiklos vykdytojų registravimo ir identifikavimo sistema EORI (patobulinimas): siekiama šiek tiek patobulinti esamą sistemą, kuria sudaryta galimybė registruoti ir identifikuoti Sąjungos muitų srityje veikiančius Sąjungos ekonominės veiklos vykdytojus ir trečiųjų šalių asmenis;

7. bendrojo muitų tarifo ir priežiūros sistema *Surveillance* (patobulinimas): siekiama patobulinti esamą duomenų bazę, kurioje registruojami ir centralizuotai saugomi visi nacionalinių muitinių kasdien teikiami ES prekybos (importo ir eksporto) duomenys, siekiant suderinti ją su SMK reikalavimais;
8. Sąjungos prekių statuso įrodymo sistema *PoUS* (nauja): joje bus saugomos, tvarkomos ir ieškomos visos deklaracijos, kurias verslininkai teikia siekdami įrodyti, kad jų prekės turi Sąjungos prekių statusą;
9. naujoji kompiuterizuota tranzito sistema NCTS (patobulinimas): esama tranzito sistema pritaikoma prie naujų SMK reikalavimų, pvz., reikalavimo registruoti įvykius kelyje (*en route*), pritaikyti informacijos mainus prie SMK nustatytų duomenų reikalavimų ir tobulinti bei kurti sąsajas su kitomis sistemomis;
10. automatizuota eksporto sistema AES (esamos visos Europos sistemos ir esamų nacionalinių eksporto sistemų patobulinimas): siekiama įgyvendinti prekių eksportui ir išvežimui taikomus SMK reikalavimus;
11. standartizuotų su specialiosiomis procedūromis susijusios informacijos mainų sistema INF (nauja): kuriama nauja sistema, kuria siekiama lengvinti ir racionalizuoti duomenų valdymo procesus ir elektroninį duomenų tvarkymą specialiųjų procedūrų srityje;
12. centralizuoto muitinio įforminimo importo atvejais sistema CCI (nauja): ja siekiama, kad atitinkamos muitinės įstaigos tarpusavy koordinuotų muitinės deklaracijų apdorojimą ir leidimus išleisti prekes, kad ekonominės veiklos vykdytojai galėtų centralizuoti savo su muitine susijusią veiklą;
13. garantijų valdymo sistema GUM (nauja): ja siekiama sudaryti sąlygas visoje ES tikruoju laiku teikti ir valdyti bendrąsias muitinės garantijas, kurias verslininkai teikia, jei yra muitų nemokėjimo rizika;
14. importo kontrolės sistema ICS (patobulinimas): ja siekiama padidinti tiekimo grandinės saugą ir saugumą, gerinant įvežimo bendrosios deklaracijos duomenų ir su jais susijusios informacijos apie riziką ir tikrinimą kokybę, duomenų teikimą, duomenų prieinamumą ir keitimąsi duomenimis.

Trys sistemos, kurias turi sukurti arba patobulinti valstybės narės, yra šios:

1. specialiųjų procedūrų derinimo ir lengvinimo sistema SP : nacionalinėse sistemose reikės įgyvendinti visus dėl SMK atsiradusius pokyčius, susijusius su muitiniu sandėliavimu, galutiniu vartojimu, laikinuoju įvežimu, laikinuoju įvežimu perdirbti ir laikinuoju išvežimu perdirbti;
2. pranešimo apie atvykimą (NA), pranešimo apie prekių pateikimą (PN) ir laikinojo saugojimo (TS) sistema: ja nustatomas su SMK aprašytais pranešimais apie transporto priemonių atvykimą, prekių pateikimu ir laikinojo saugojimo deklaracijomis susijusių procesų automatizavimas nacionaliniu lygmeniu ir padedama valstybėse narėse derinti verslininkų ir muitinės keitimąsi duomenimis;
3. nacionalinės importo sistemos NIS: jomis siekiama įgyvendinti visus SMK nustatytus su importu susijusius procesus ir duomenų reikalavimus.

3. PERŽIŪRA

a. SMK teisės aktų rinkinio įgyvendinimo padėtis

SMK teisės aktų rinkinys buvo įgyvendintas laiku – 2016 m. gegužės 1 d. Komisija kol kas nenustatė didelių jo taikymo problemų, nors akivaizdu, kad visa SMK nauda ir poveikis paaiškės tik įdiegus visas susijusias IT sistemas.

Nuo SMK įsigaliojimo Komisija toliau reguliariai rengė susitikimus su valstybėmis narėmis ir verslo atstovais, siekdama nustatyti ir išspręsti su teisės aktais susijusias problemas, padėti aiškinti teisės aktus ir nustatyti, kaip būtų galima toliau paprastinti procesus. Šis konsultavimasis atitinka Komunikate dėl ES muitų sąjungos ir jos valdymo tobulinimo[14] Komisijos prisiimtus įsipareigojimus. Pirmiausia Komisija visada ypatingą dėmesį skyrė būtinybei nustatyti įgyvendinamus laikotarpius, muitinės ir prekybos pokyčių išlaidoms ir bendrajam poveikiui.

Be to, valstybės narės ir verslo atstovai bendradarbiavo su Komisija dėl kelių rekomendacinių dokumentų, kuriuose paaiškinamas praktinis naujųjų taisyklių taikymas.

Kad būtų galima aiškintis konkrečius verslui aktualius atvejus, Komisija pagal programą „Muitinė 2020“ įsteigė kelias iš valstybių narių ir verslo atstovų sudarytas projektų grupes[15]:

- *Supaprastinimų projekto grupei* pavesta didinti savikontrolės, įtraukimo į deklaranto tvarkomus apskaitos registrus ir centralizuoto muitinio įforminimo naudą;
- *Nedidelės vertės importo projekto grupei* pavesta išanalizuoti, kaip būtų galima tinkamiausiai užtikrinti vienodas pašto paslaugų teikėjų ir greitojo siuntų pristatymo paslaugų teikėjų veiklos sąlygas, atsižvelgiant į padidėjusią pardavimo internetu apimtį ir susijusią muitinės pareigą užtikrinti tinkamą tikrinimą bei apsaugoti piliečių ir ES finansinius interesus, nesudarant kliūčių teisėtai prekybai;
- *Tranzito projekto grupei* pavesta nagrinėti klausimus, susijusius su elektroninio transporto dokumento (ETD) naudojimu kaip tranzito deklaracijos vežant prekes oro arba jūrų transportu;
- *Garantijų projekto grupei* pavesta išsiaiškinti, kaip bendrosios garantijos panaikinimo arba sumažinimo naudojimosi sąlygomis būtų galima geriau atsižvelgti į ekonomikos realijas.

Be to, kartu su verslininkais ir valstybėmis narėmis tęsiamas Sąjungos muitinės kodekse nurodytas bandomasis testavimas siekiant išbandyti naujus metodus ir išsiaiškinti, kaip būtų galima geriausiai spręsti sunkumus, pvz., kylančius dėl padidėjusios prekybos internetu apimties, duomenų trūkumo ir būtinybės taikyti sistemomis grindžiamus metodus.

Per šį reguliaraus dialogo su suinteresuotaisiais subjektais procesą nuo 2016 m. gegužės 1 d. atlikti šie dar keli SMK pakeitimai ir papildymai:

[14] COM(2016) 813 *final*.

[15] Žr. Komisijos ekspertų grupių registrą adresu http://ec.europa.eu/transparency/regexpert/index.cfm?do=search.result&page=1.

i. SMK 136 straipsnio dėl prekių, kurios buvo laikinai išvežtos iš Sąjungos muitų teritorijos jūra ar oru, pakeitimas. Šio pakeitimo[16] prireikė siekiant užtikrinti tinkamą tam tikrų prekių, kurios į Sąjungą įvežamos per vieną uostą, bet konteinervežiu toliau plukdomos į kitą Sąjungos uostą ir jame iškraunamos, muitinės priežiūrą. Padarius šį pakeitimą, prekes muitinei reikia pateikti ir šiame antrajame uoste.

ii. SMK įgyvendinimo akto pakeitimas[17], kuriuo siekiama geriau pritaikyti teisės aktus prie įstaigų ir verslininkų poreikių ir geriau užtikrinti veiksmingą bei vienodą taisyklių taikymą. Svarbiausius verslo atstovų prašymu įtrauktus pakeitimus galima apibendrinti taip:

- paaiškintos ir supaprastintos taisyklės, kuriomis reglamentuojama ilgalaikė tiekėjo deklaracija. Verslo atstovai itin palankiai vertino tai, kad vėl nustatyta galimybė verslininkams bet kada per metus pateikti bendrą visiems kalendoriniams metams taikomą deklaraciją;
- eksportuotojams skirta daugiau laiko pagal ES ir Kanados prekybos susitarimą (IEPS) gauti registruotojo eksportuotojo (REX) numerį (jį turintys eksportuotojai gali patys patvirtinti prekių kilmę);
- patobulintos taisyklės, pagal kurias paskiriama išvežimo muitinės įstaiga, kai akcizais apmokestinamos prekės po eksporto vežamos tranzitu.

iii. Priimtas įgyvendinimo aktas[18] dėl elektroninių sistemų, skirtų informacijos mainams vykdyti ir tai informacijai saugoti vadovaujantis Sąjungos muitinės kodeksu, kūrimo, priežiūros ir naudojimo techninių priemonių. Jame nustatytos taisyklės, kuriomis reglamentuojama muitinės sprendimų sistema, taip pat vienodo vartotojų valdymo ir skaitmeninio parašo sistema (žr. tolesnį b skirsnį);

iv. Tikėtina, kad deleguotąjį ir įgyvendinimo aktus prireiks vėl iš dalies keisti 2018 m., atsižvelgiant, be kita ko, į šiuos aspektus:

- deleguotojo akto 1 straipsnio 19 punkte pateiktą naują *eksportuotojo apibrėžtį*, pagal kurią vis dar bus reikalaujama, kad eksportuotojas būtų įsisteigęs Europos Sąjungoje, bet bus sušvelninta sąlyga, pagal kurią eksportuotojas privalo turėti pirkimo-pardavimo sutartį. Verslo atstovai argumentuoja, kad dabartine apibrėžtimi nėra tinkamai atsižvelgiama į esamus verslo modelius, pvz., tais atvejais, kai pardavėjas yra įsisteigęs ne ES;
- SMK deleguotojo akto 114 ir 134 straipsnių pakeitimus siekiant nustatyti lankstesnius muitinės formalumus, taikomus sandoriams tarp *specialiosios*

[16] 2016 m. gruodžio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/2339, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 952/2013, kuriuo nustatomas Sąjungos muitinės kodeksas, kiek tai susiję su prekėmis, kurios buvo laikinai išvežtos iš Sąjungos muitų teritorijos jūra ar oru (OL L 354, 2016 12 23, p. 32).

[17] 2017 m. birželio 8 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2017/989, kuriuo ištaisomas ir iš dalies keičiamas Įgyvendinimo reglamentas (ES) 2015/2447, kuriuo nustatomos išsamios tam tikrų Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 952/2013, kuriuo nustatomas Sąjungos muitinės kodeksas, nuostatų įgyvendinimo taisyklės (OL L 149, 2017 6 13, p. 19–56).

[18] 2017 m. lapkričio 14 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2017/2089 dėl elektroninių sistemų, skirtų informacijos mainams vykdyti ir tai informacijai saugoti vadovaujantis Sąjungos muitinės kodeksu, kūrimo, priežiūros ir naudojimo techninių priemonių.

fiskalinės teritorijos ir atitinkamos žemyninės teritorijos (t. y. sandoriams vienoje valstybėje narėje);

- ilgesnį nei viena diena SMK deleguotojo akto 115 straipsnyje nustatytą laikotarpį, per kurį reikia deklaruoti *prekes, saugomas kitoje nei laikinojo saugojimo sandėlis vietoje*. Šiuo pakeitimu bus siekiama užtikrinti, kad laikotarpis būtų tinkamesnis verslininkams ir muitinėms, bet išliktų pakankamai trumpas, kad būtų galima išvengti piktnaudžiavimo;
- pakeitimą esamos nuostatos, pagal kurią reikalaujama, kad trečiųjų šalių muitinėms būtų pateikiamas atspausdintas *žvejybos žurnalo išrašas*, įskaitant konfidencialią informaciją, kad šios įstaigos galėtų patvirtinti, jog jų šalyje arba teritorijoje perkraunami ir per jų šalį arba teritoriją pervežami jūrų žvejybos produktai nebuvo suklastoti. Žvejybos pramonės atstovai pranešė Komisijai apie problemą, kad reikalaujama atskleisti konfidencialią informaciją apie tai, kur žuvys buvo sugautos, todėl pakeitimu būtų užtikrinama, kad nebūtų dalijamasi ES laivams priklausančia konfidencialia informacija;
- deleguotojo akto pakeitimą, kuriuo siekiama atkurti nuostatą, kuri buvo įtraukta į BMK teisės aktus. Verslo atstovai pažymėjo, kad SMK teisės aktų rinkinyje nėra nuostatos, pagal kurią leidimo taikyti galutinio vartojimo procedūrą turėtojui būtų konkrečiai leidžiama *vienoje cisternoje saugoti* prie skirtingų subpozicijų priskiriamus energinius produktus. Atsižvelgiant į technines šių produktų charakteristikas, dėl šio apribojimo neįmanoma praktiškai naudotis šiais leidimais taikyti galutinio vartojimo procedūrą;
- reguliavimo sistemos, taikomos *automobiliams, kuriuos ES gyventojai nuomojasi ne ES*, pakeitimą. Šiuo metu į ES muitų teritoriją patenkantiems automobiliams su ne ES valstybiniais numeriais taikomas importo muitas (nebent ES gyventojas nuomotu automobiliu grįžta į savo gyvenamąją vietą). Ši tvarka laikoma per griežta tais atvejais, kai ES gyventojai nuomojasi automobilius trumpam laikotarpiui, todėl deleguotasis aktas gali būti iš dalies keičiamas, siekiant išspręsti šią problemą;
- kilmės taisyklių pakeitimą, kad *lengvatinį muitų tarifų režimą būtų galima taikyti perdirbtiesiems produktams*, gautiems iš importuotų prekių, kurios atitiko lengvatinio muitų tarifo režimo taikymo reikalavimus pagal laikinojo įvežimo perdirbti procedūrą. Šiuo pakeitimu atitinkamiems ekonominės veiklos vykdytojams būtų taikomas muitų tarifų režimas, lygiavertis režimui, kuriuo jie pagal muitinės prižiūrimo perdirbimo procedūrą naudojosi galiojant BMK;
- kai kuriuos techninius pakeitimus, siekiant registravimosi REX elektroninėje sistemoje taisykles geriau pritaikyti prie eksportuotojų padėties.

Be pirmiau nurodytų bendresnio pobūdžio SMK teisės aktų rinkinio pakeitimų, Komisija, kaip ir pagal BMK, kelis kartus pasinaudojo Sąjungos muitinės kodekse jai suteiktais įgaliojimais priimti įgyvendinimo aktus specifiniais arba techniniais klausimais, pvz., dėl tarifinio prekių klasifikavimo ir leidimo laikinai nukrypti nuo lengvatinės kilmės taisyklių.

b. SMK darbo programos įgyvendinimo padėtis

Pirmasis kai kurioms iš septyniolikos SMK darbo programoje išvardytų IT sistemų taikytas įdiegimo terminas buvo 2017 m. – jo laikytasi:

- 2017 m. sausio 1 d. Komisija pradėjo taikyti registruotųjų eksportuotojų (REX) sistemą. Šioje naujoje duomenų bazėje saugomi duomenys apie registruotuosius eksportuotojus ES bendrosios lengvatų sistemos lengvatomis besinaudojančiose šalyse, taip pat apie kai kuriuos ES registruotuosius veiklos vykdytojus, be kita ko, laisvosios prekybos susitarimo su Kanada kontekste. Todėl ekonominės veiklos vykdytojai gali patikrinti, ar tiekėjai yra registruoti, kad galėtų surašyti pareiškimus apie prekių kilmę, o ES muitinės taip pat galės patikrinti muitinės deklaracijose pateiktų REX numerių galiojimą, palygindamos juos su centrinėje duomenų bazėje saugoma informacija. Europos Sąjungoje yra užsiregistravę apie 20 000 eksportuotojų, o BLS lengvatomis besinaudojančiose sistemą jau taikančiose šalyse – apie 11 000 eksportuotojų. Iš ekonominės veiklos vykdytojų, ES muitinių ir BLS lengvatomis besinaudojančių šalių kompetentingų institucijų gauti atsiliepimai buvo labai teigiami, o nusiskundimų kol kas negauta;
- 2017 m. spalio mėn. Komisija kartu pradėjo taikyti muitinės sprendimų sistemą ir vienodo vartotojų valdymo ir skaitmeninio parašo sistemą (*UUM&DS*). Muitinės sprendimų sistema – svarbus žingsnis derinant muitinės leidimų valdymą visose 28 valstybėse narėse. Šią sistemą sudaro bendri komponentai (ES verslininkų portalas, centrinė muitinės sprendimų valdymo sistema ir klientų duomenų tvarkymo paslaugos) ir nacionaliniai komponentai (nacionaliniai verslininkų portalai ir nacionalinės muitinės sprendimų valdymo sistemos). Ja naudojantis galima tvarkyti 22 rūšių muitinės leidimus, pvz., naudoti supaprastintas deklaracijas, atlikti centralizuotą muitinį įforminimą, taikyti laikinojo įvežimo perdirbti ir laikinojo išvežimo perdirbti procedūras, naudotis bendrąja garantija, atidėti mokėjimą, vykdyti tranzitą ir kt. Ekonominės veiklos vykdytojas gali teikti prašymus suteikti leidimus per sistemą *UUM&DS*; ja naudodamasis jis gali prisijungti ir prie sprendimų sistemos;
- pirmasis privalomosios tarifinės informacijos (PTI) sistemos diegimo etapas baigtas 2017 m. spalio mėn. – tikslinę šio etapo įgyvendinimo datą.

Daugelis kitų elektroninių sistemų taip pat baigiamos diegti ir turėtų būti įdiegtos iki darbo programoje nustatytų terminų. Iš tikrųjų tikimasi, kad iki 2020 m. bus atlikta beveik 80 proc. su visos Europos sistemomis susijusio Komisijos darbo.

Vis dėlto taip pat paaiškėjo, kad iki 2020 m. termino visiškai įdiegti pavyks ne visas sistemas. Šis terminas, atsižvelgiant į užduoties sudėtingumą ir naujų IT sistemų diegimo Europos Sąjungoje išlaidas, visada buvo nelabai realistiškas. Nustatant jį tikėtasi, kad taisyklės, kuriomis papildomas ir įgyvendinamas SMK (deleguotasis aktas, įgyvendinimo aktas ir pereinamojo laikotarpio deleguotasis aktas), bus priimtos labai greitai po SMK priėmimo 2013 m., kad į jų nuostatas būtų galima atsižvelgti kuriant IT sistemas. Vis dėlto svarstymai dėl papildomų ir įgyvendinimo nuostatų užtruko daug ilgiau, nei tikėtasi, ir galutinės redakcijos aktai buvo priimti tik 2015 m. pabaigoje arba 2016 m. pradžioje. Todėl vėluota parengti funkcines deklaracijų ir pranešimų elektroninių sistemų specifikacijas, kurios grindžiamos duomenų reikalavimais, nustatytais SMK deleguotojo ir įgyvendinimo aktų B prieduose. Tai, kokios šios sistemos sudėtingos, galutinai paaiškėjo baigus rengti šias technines specifikacijas.

Be to, duomenų reikalavimų (t. y. duomenų, kurių valstybių narių muitinės reikalauja iš ekonominės veiklos vykdytojų) derinimas pasirodė esąs vienas iš pagrindinių sunkumų kuriant IT sistemas. Suderinti duomenis labai svarbu, siekiant užtikrinti įvairių elektroninių sistemų sąveikumą ir darnų teisinių taisyklių taikymą. Tai taip pat labai svarbu siekiant užtikrinti derėjimą su tarptautiniais, pvz., Pasaulio muitinių organizacijos, duomenų modeliais, o kartu užtikrinti sąsajas su trečiųjų šalių IT sistemomis ir lengvinti prekybą. Vis dėlto, šiam darbui reikia daug didesnių, nei tikėtasi, laiko ir finansinių investicijų, nes reikia visiškai perprogramuoti kelias esamas elektronines sistemas.

Kitas sunkumas susijęs su tuo, kad elektroninės sistemos yra glaudžiai tarpusavyje susijusios, todėl jas svarbu diegti tinkama eilės tvarka (nustatyti seką), siekiant užtikrinti, kad būtų atsižvelgiama į šias tarpusavio sąsajas ir kad administracijoms bei verslininkams taikomi pakeitimai būtų nustatomi laikantis struktūros ir darniai.

Su itin dideliais sunkumais susiduriama tobulinant importo kontrolės sistemą (ICS). Ši sistema sukurta atsižvelgiant į susirūpinimą dėl saugumo po 2001 m. rugsėjo 11 d. išpuolių ir į tarptautinės prekybos standartus, kurių ragina laikytis Pasaulio muitinių organizacija. Pagal šią sistemą reikalaujama, kad vežėjai tam tikrą skaičių duomenų elementų elektroniniu būdu išsiųstų pirmajai įvežimo ES muitinės įstaigai, prieš prekėms patenkant į teritoriją, o dažniausiai – net prieš prekes išvežant iš eksporto šalies. Sąjungos muitinės kodeksu siekiama patobulinti esamą ICS. Sistemoje ICS2 būtų, pvz., pradedama taikyti centrinė Europos informacijos saugykla, kad būtų galima rinkti kokybišką ir tikralaikę išankstinę informaciją apie krovinį; užtikrinamas duomenų teikimas kelis kartus (t. y. kad privalomus duomenis apie į muitų sąjungą įvežamas prekes galėtų teikti ne tik vežėjas, bet ir importuotojas, gavėjas arba kiti susiję asmenys); sukuriama darnioji verslininko sąsaja, kad išankstinę informaciją apie krovinį ekonominės veiklos vykdytojai galėtų teikti standartizuotai ir darniai; ir muitinėms suteikiamos priemonės, kuriomis naudodamosi jos galėtų rizikos valdymo tikslais tikrinti didelį saugykloje laikomos informacijos kiekį. Vis dėlto paaiškėjo, kad su ICS susijusio darbo daug daugiau, nei tikėtasi, ypač atsižvelgiant į griežtus centrinėje saugykloje laikomų duomenų saugumo reikalavimus, dideles veiklos išlaidas, pirmiau nurodytą būtinybę derinti duomenų reikalavimus ir būtinybę ES lygmeniu sukurti daugiau bendrų funkcijų, kad reikėtų mažiau brangių lygiagrečių nacionalinių investicijų.

c. Tolesni veiksmai

Komisija toliau reguliariai diskutuos su valstybėmis narėmis ir įmonėmis, siekdama užtikrinti, kad Sąjungos muitinės kodeksu būtų *lengvinama prekyba*. Sąjungos muitinės kodeksu nustatyti muitų teisės aktų ir procedūrų supaprastinimai jau dabar daro teigiamą poveikį ir apskritai ekonominės veiklos vykdytojai juos vertina palankiai. Vis dėlto kai kurie subjektai tvirtina, kad Sąjungos muitinės kodeksu prekyba lengvinama nepakankamai. Jie atkreipia dėmesį į tai, kad AEO statusas dabar yra privalomas norint naudotis tam tikrais supaprastinimais ir kad dėl to į nepalankesnę padėtį pateks mažesnės įmonės, kurios negali investuoti į AEO statuso įgijimą, net jei tai įmonė, prašanti kelių specialių AEO taikomų lengvatų už investicijas ir pastangas, kurias ekonominės veiklos vykdytojai investuoja siekdami gauti AEO leidimą. Daugelis verslo atstovų taip pat atkreipia dėmesį į tai, kad per ilgai truks, kol bus galima naudotis visais SMK pranašumais, nes nustatyti ilgi pereinamieji laikotarpiai, per kuriuos kai kuriose valstybėse narėse galima toliau kartu taikyti popieriuje surašytų dokumentų naudojimu grindžiamas sistemas, nors kiti atstovai prašo ilgesnių pereinamųjų laikotarpių, kad būtų galima įvykdyti visus naujus elektroninių sistemų reikalavimus. Be to, kai kurie verslo atstovai atkreipia dėmesį į tai, kad valstybės narės skirtingai tebeaiškina taisykles.

Komisija taip pat toliau stengsis išsamiai konsultuotis su suinteresuotaisiais subjektais, *siekdama nustatyti* teisės aktų rinkinio *klaidas ir techninius trūkumus*. SMK teisės aktus sudaro daugiau kaip 2 000 puslapių, todėl teisės aktų rinkinį reikės neišvengiamai toliau koreguoti. Ankstesnį BMK ir atitinkamas jo įgyvendinimo nuostatas prireikė kelis kartus iš dalies keisti.

Labai svarbi muitinių funkcija yra *pajamų apsauga ir saugos bei saugumo užtikrinimas*. Todėl taip pat toliau reikės stengtis užtikrinti tinkamą tikrinimo ir prekybos lengvinimo pusiausvyrą ir sparčiai spręsti susijusias problemas. Atliekant šį darbą bus toliau intensyviai bendradarbiaujama su Europos Parlamentu, Europos Audito Rūmais ir Komisijos tarnybomis, atsakingomis už ES nuosavų išteklių apsaugą ir kovą su sukčiavimu.

Dėl *SMK elektroninių sistemų* Komisija mano, kad būtina pratęsti kai kurioms sistemoms taikomus terminus, kad būtų galima užtikrinti sklandų kitų sistemų įgyvendinimą iki tikslinės 2020 m. datos. Valstybėms narėms ir įmonėms reikia įgyvendinamų laikotarpių ir teisinio tikrumo dėl keitimosi muitinės informacija ir jos saugojimo sąlygų, taip pat vidutiniškai dvejų metų kiekvienai elektroninei sistemai taikytinoms sąlygoms nustatyti. Jei tikėtina, kad kai kurios sistemos iki tos datos nebus įdiegtos, tai būtina išsiaiškinti iki 2018 m., ir būtina užtikrinti tikrumą dėl teisinių taisyklių, kurios bus taikomos, jei šios sistemos nebus įdiegtos.

Todėl Komisija siūlo šiuos tolesnius veiksmus:

i) Iki 2021 m. pabaigos ji atliks tarpinį SMK vertinimą, o kai bus įdiegtos visos elektroninės sistemos – išsamią tinkamumo patikrą. Atlikusi tinkamumo patikrą, Komisija ilgainiui galės nuspręsti, ar reikia didelių politikos pakeitimų, kad SMK toliau atitiktų savo paskirtį pasaulio prekybos aplinkoje ir kad juo toliau būtų užtikrinama tinkama prekybos lengvinimo ir tikrinimo pusiausvyra.

ii) Prieš atlikdama tinkamumo patikrą, Komisija gali toliau teikti pasiūlymus dėl SMK teisės aktų rinkinio pataisų arba techninių pakeitimų, kurių prireiktų siekiant užtikrinti sklandų teisinės sistemos veikimą.

iii) Komisija, atsižvelgdama į kelias elektronines sistemas, kurių negalima visiškai įdiegti iki 2020 m. termino, apsvarstys galimybę 2018 m. pradžioje pateikti pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto dėl termino pratęsimo, kad būtų galima toliau taikyti pereinamojo laikotarpio priemones. Paskui bus priimtas Komisijos įgyvendinimo sprendimas, kuriuo bus atitinkamai atnaujinta darbo programa. Šiuo metu atrodo, kad po 2020 m. tikriausiai reikės papildomai dirbti su šiomis sistemomis:

- tobulinti importo kontrolės sistemą (ICS), naująją kompiuterizuotą tranzito sistemą (NCTS), automatizuotą eksporto sistemą (AES) ir specialiųjų procedūrų sistemos eksporto komponentą;
- pradėti taikyti centralizuoto muitinio įforminimo importo atvejais (CCI), Sąjungos prekių statuso įrodymo (*PoUS*) ir garantijų valdymo (GUM) sistemas.

Komisija konsultavosi su valstybėmis narėmis dėl šių elektroninių sistemų, dėl kurių reikia toliau dirbti, ir šį preliminarų planą parengė remdamasi iš valstybių narių gautais atsakymais. Ji taip pat konsultavosi su verslo atstovais per reguliarius Prekybos ryšių grupės, į kurią yra susibūrę įvairių verslo asociacijų atstovai, posėdžius.

4. NAUDOJIMASIS ĮGALIOJIMU PRIIMTI DELEGUOTUOSIUS AKTUS

Pagal SMK 284 straipsnį Komisijai penkerių metų laikotarpiui nuo 2013 m. spalio 30 d. suteikti įgaliojimai pagal SESV 290 straipsnyje nustatytą procedūrą priimti deleguotuosius aktus, siekiant papildyti arba iš dalies pakeisti tam tikrus neesminius SMK reglamento elementus. 284 straipsnio 2 dalyje reikalaujama, kad Komisija Europos Parlamentui ir Tarybai parengtų ataskaitą apie naudojimąsi šiais įgaliojimais priimti deleguotuosius aktus. Šią ataskaitą iš Komisijos reikalaujama parengti likus ne mažiau kaip devyniems mėnesiams iki penkerių metų laikotarpio pabaigos, t. y. iki ne vėliau kaip 2018 m. sausio 30 d.

Sąjungos muitinės kodeksu Komisija įgaliojama priimti deleguotuosius aktus pagal šias nuostatas: 2, 7, 10, 20, 24, 31, 36, 40, 62, 65, 75, 88, 99, 106, 115, 122, 126, 131, 142, 151, 156, 160, 164, 168, 175, 180, 183, 186, 196, 206, 212, 216, 221, 224, 231, 235, 253, 265 ir 279 straipsnius.

Iki 2017 m. lapkričio mėn. Komisija jai suteiktais įgaliojimais priimti deleguotuosius aktus pasinaudojo keturis kartus (žr. 2 skirsnio a punktą):

a) kad galėtų priimti SMK deleguotąjį aktą[19]. Priede pateiktoje lentelėje nurodyta, su kuriais Komisijai kodeksu suteiktais įgaliojimais susijusios SMK deleguotojo akto nuostatos;

b) kad galėtų priimti SMK pereinamojo laikotarpio deleguotąjį aktą[20], remdamasi kodekso 279 straipsnyje nurodytu įgaliojimu;

c) kad galėtų pataisyti SMK deleguotojo akto 136 ir 141 straipsnius[21], remdamasi kodekso 160 straipsnyje nurodytu įgaliojimu;

d) kad galėtų pataisyti SMK pereinamojo laikotarpio deleguotojo akto 12 priedą[22], remdamasi kodekso 279 straipsnyje nurodytu įgaliojimu.

Rengdama deleguotuosius aktus, Komisija konsultavosi su visais susijusiais suinteresuotaisiais subjektais, pirmiausia su valstybių narių ekspertais ir prekybos, logistikos ir verslo sektorių ekonominės veiklos vykdytojais. Valstybių narių ekspertai ir verslo bendruomenė apsvarstė į deleguotuosius aktus įtrauktas nuostatas ir joms pritarė.

Per su procedūromis susijusį ir sprendimų priėmimo procesą Komisija užtikrino, kad susiję dokumentai Europos Parlamentui ir Tarybai būtų perduodami laiku ir tinkamai. Europos Parlamentas ir Taryba neprieštaravo nė vieno iš šių aktų priėmimui.

Komisija mano, kad, siekiant užtikrinti nuolatinį ES muitų teisės aktų pritaikymą prie techninių reikalavimų ir muitinės veiklos technologinės pažangos, Sąjungos muitinės kodeksu jai suteikti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus pagal SMK 284 straipsnio 2 dalį turėtų būti pratęsiami dar penkerių metų laikotarpiui.

[19] Žr. 6 išnašą.
[20] Žr. 8 išnašą.
[21] Žr. 11 išnašą.
[22] Žr. 12 išnašą.

5. IŠVADOS

Šia ataskaita Komisija įvykdo i) Europos Parlamento prašymą parengti SMK įgyvendinimo ataskaitą ir ii) savo pareigą pranešti Europos Parlamentui ir Tarybai apie tai, kaip ji naudojasi jai pagal SMK reglamento 284 straipsnio 2 dalį suteiktais įgaliojimais.

Dideliu *SMK įgyvendinimo* laimėjimu Komisija laiko tai, kad dėl SMK, kuriuo nustatyti tokie dideli pokyčiai, per pirmuosius aštuoniolika jo įgyvendinimo mėnesių nekilo didelių teisėkūros problemų. Reguliariai konsultuojantis su valstybėmis narėmis ir verslininkais, pavyko sparčiai išspręsti visas nuo kodekso priėmimo 2013 m. paaiškėjusias technines klaidas. Taip pat aišku, kad ateityje reikės išsamiai išnagrinėti SMK poveikį, siekiant nustatyti, ar SMK pasiekti tikslai, dėl kurių jis buvo parengtas, arba ar reikia politikos pakeitimų. Todėl Komisija siūlo:

- iki 2021 m. atlikti tarpinį SMK teisės aktų sistemos ir iki tol įdiegtų elektroninių sistemų vertinimą;
- atlikti išsamesnę tinkamumo patikrą, kai bus įdiegtos visos elektroninės sistemos;
- toliau siūlyti SMK teisės aktų rinkinio pataisas arba techninius pakeitimus, būtinus siekiant užtikrinti tolesnį sklandų teisės aktų sistemos veikimą;
- apsvarstyti galimybę 2018 m. pradžioje pateikti teisėkūros procedūra priimamo akto dėl dalinio SMK pakeitimo pasiūlymą, siekiant vėliausiai iki 2025 m. pratęsti laikotarpį, per kurį būtų galima naudotis pereinamojo laikotarpio priemonėmis dėl muitinės formalumų, tvarkomų tomis IT sistemomis, kurių negalima iki galo įdiegti iki 2020 m.;
- Komisijos įgyvendinimo sprendimu atnaujinti SMK darbo programą.

Dėl naudojimosi SMK 284 straipsnio 2 dalimi suteiktais įgaliojimais priimti deleguotuosius aktus Komisija mano, kad ji šiais įgaliojimais naudojosi aktyviai ir tinkamai. Kartu Komisija mano, kad šiuos įgaliojimus reikėtų pratęsti, kad ji galėtų siūlyti tolesnes priemones, kurių reikia norint pritaikyti muitų teisės aktus prie techninės bei technologinės pažangos ir prekybos dinamikos.

Komisija ragina Europos Parlamentą ir Tarybą susipažinti su šia ataskaita.

Priedas

SMK nuostatos, kuriomis suteikti įgaliojimai	**Pagal suteiktus įgaliojimus priimtos SMK deleguotojo akto nuostatos**
2 straipsnis	114, 134 ir 188 straipsniai
7 straipsnis (informacijos mainų bei saugojimo priemonės ir bendri duomenų reikalavimai)	2, 3, 4, 9, 19, 21, 38, 39, 40, 82, 85, 86, 87, 92, 93, 94, 95, 96, 116, 124, 124a, 125, 126, 126a, 127, 129a, 129b, 130, 131, 132, 133, 144, 154, 157, 160, 163, 164, 165, 175, 178, 181, 184, 185, 190, 196, 238, 241, 246, 247 ir 249 straipsniai
10 straipsnis	5, 6 ir 7 straipsniai
20 straipsnis	210 straipsnis
24 straipsnis (sprendimai, susiję su muitų teisės aktų taikymu)	5, 8, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 22, 26, 27, 28, 29, 30, 82, 92, 97, 121, 123, 156, 162, 171, 172, 173, 186, 192, 194 ir 205 straipsniai
31 straipsnis (palankių sprendimų atšaukimas ir dalinis pakeitimas)	Suteiktais įgaliojimais dar nepasinaudota. Nuostatos susijusios su: 1) atvejais, kai keliems asmenims skirtą palankų sprendimą galima atšaukti ir asmens, kuris neįvykdo tuo sprendimu nustatytos pareigos, ir kitų susijusių asmenų atžvilgiu; 2) išimtiniais atvejais, kai muitinė gali atidėti sprendimo atšaukimo arba dalinio pakeitimo įsigaliojimo datą.
36 straipsnis (su privalomąja informacija susijusių sprendimų valdymas)	Suteiktais įgaliojimais dar nepasinaudota. Nuostatos susijusios su: 1) 34 straipsnio 7 dalies b punkte ir 34 straipsnio 8 dalyje nurodytais konkrečiais atvejais, kai turi būti atšaukiami privalomosios tarifinės informacijos (PTI) ir privalomosios kilmės informacijos (PKI) sprendimai; 2) 35 straipsnyje nurodytais atvejais, kai priimami su privalomąja informacija susiję sprendimai, taikytini kitiems veiksniams, kuriais remiantis taikomas importo arba eksporto muitas ir kitos su prekyba prekėmis susijusios priemonės.
40 straipsnis	23, 24 ir 25 straipsniai
62 straipsnis	31, 32, 33, 34, 35 ir 36 straipsniai
65 straipsnis (lengvatinė kilmė)	41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69 ir 70 straipsniai
75 straipsnis	71 straipsnis

88 straipsnis (skola muitinei)	72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80 ir 168 straipsniai
99 straipsnis	81, 82, 83, 84, 85 ir 86 straipsniai
106 straipsnis	88 ir 92 straipsniai
115 straipsnis	89, 90 ir 91 straipsniai
122 straipsnis	98, 99, 100, 101 ir 102 straipsniai
126 straipsnis	103 straipsnis
131 straipsnis (grąžinimas ir atsisakymas išieškoti)	104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112 ir 113 straipsniai
142 straipsnis (nustatytos vietos, kuriose turi būti pateikiamos į ES muitų teritoriją įvežtos prekės)	115 straipsnis
151 straipsnis (laikinojo saugojimo sąlygos ir leidimas)	115, 116, 117 ir 118 straipsniai
156 straipsnis (prekių muitinis statusas)	119, 120, 121, 122, 122a, 128, 129, 129c, 129d ir 182 straipsniai
160 straipsnis (muitinės procedūros įforminimas prekėms)	135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142 ir 143 straipsniai
164 straipsnis	155 straipsnis
168 straipsnis (supaprastintos deklaracijos)	145, 146, 147 ir 183 straipsniai
175 straipsnis	148 ir 248 straipsniai
180 straipsnis	149 straipsnis
183 straipsnis (ĮDTAR)	150 straipsnis
186 straipsnis	151 ir 152 straipsniai
196 straipsnis	153 straipsnis
206 straipsnis	158 ir 159 straipsniai
212 straipsnis (bendrosios nuostatos dėl specialiųjų	161, 163, 165, 166, 167, 170, 175, 176, 177, 178, 201, 202, 203, 204,

procedūrų)	206, 207, 218, 239, 240, 242 ir 243 straipsniai
216 straipsnis	174, 217, 218 ir 237 straipsniai
221 straipsnis	179 ir 180 straipsniai
224 straipsnis	169 straipsnis
231 straipsnis	187 ir 189 straipsniai
235 straipsnis (Sąjungos tranzitas)	191, 193, 195, 197, 198, 199 ir 200 straipsniai
253 straipsnis (tikslinis naudojimas)	206, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235 ir 236 straipsniai
265 straipsnis	244 ir 245 straipsniai